

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І
АРХІТЕКТУРИ

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ

Кафедра *професійної освіти*

Голова НМР факультету інженерних
наук

Олександр ПРИЙМАК /
«01» липня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Методика викладання у вищій школі

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
183	<i>Технології захисту навколишнього середовища, ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»</i>

Мова викладання: українська

Розробник:

Микола РУДЕНКО, к.пед.н., доцент

(ім'я та прізвище, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри *професійної освіти*
протокол № 18 від «18» червня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

(Костянтин ПОЧКА)

Схвалено гарантом освітньої програми «Технології захисту навколишнього
середовища»

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Віктор МІЛЕЙКОВСЬКИЙ)

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності

183 «ТЗНС»

Протокол № 8 від «30» червня 2024 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Шифр	Назва спеціальності (освітньої програми)	Кредитів кредитів ECTS	Форма здобуття вищої освіти: денна										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження
			Кількість годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.								
				Разом	у тому числі										
					Л	Лр	Пз		КП	КР	РГР	Конт. роб.			
183	Технології захисту навколишнього середовища», ОНП «Технології захисту навколишнього середовища»	3,0	90	24	14		10	66				1	Зал	2	

Анотація. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою освітньої компоненти є поглиблення та систематизація знань та умінь у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти доктора філософії спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» з питань методології розробки та застосування сучасних методичних матеріалів у викладацькій діяльності, а також у вдосконаленні вмінь та навичок у проведенні сучасних форм і методів навчальних занять та організації виховної роботи у закладах вищої освіти.

Завдання освітньої компоненти – ознайомлення здобувачів освіти із системою методів навчання та викладання, їх структурою та особливостями застосування в умовах сучасного освітнього процесу; із сучасними методами та напрямками виховного процесу в умовах глобальних та регіональних викликів; із особливостями формування професійно-педагогічної культури та професійної компетентності викладача вищої освіти.

Робоча програма освітньої компоненти містить витяг з навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має здобути аспірант, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок аспіранта, роз'яснення деяких аспектів організації навчального процесу, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуального завдання. Абсолютну більшість позицій зі списку розміщено на освітньому сайті КНУБА (<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2631>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідуваності занять.

Пререквізити: педагогіка вищої школи, психологія вищої школи.

Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу освітньої компоненти (ОК06): <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2631>.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння ОК06

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері технологій захисту навколишнього середовища, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК02	Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК02	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність з технологій захисту навколишнього середовища.

Програмні результати навчання (РН) здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
РН02.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми охорони навколишнього середовища державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.
РН08	Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері технологій захисту навколишнього середовища, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати загально-інженерні та спеціальні навчальні дисципліни з технологій захисту навколишнього середовища у закладах вищої освіти.

**Зміст курсу
Модуль 1.**

Основи організації освітнього процесу у вищій школі в контексті компетентнісно орієнтованої парадигми розвитку освіти

Лекція 1. Методика викладання у вищій школі як навчальна дисципліна.

Тема 1. Предмет, об'єкт, завдання, функції, основні категорії методики викладання у вищій школі.

Тема 2. Закономірності освітнього процесу вищої школи.

Тема 3. Інтеграція України в європейський освітній простір.

Тема 4. Політика якості освіти в Україні в площині «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості Європейському простору вищої освіти (ESG-2015)».

Висновки

Практичне заняття 1.

Місце і роль методики викладання у вищій школі в системі педагогічних дисциплін.

Практичне заняття 2.

Європейська кредитно-трансферна система (ECTS).

Лекція 2. Професійна (педагогічна) культура та професійна компетентність викладача ЗВО.

Тема 1. Викладач та «студентоцентроване навчання» у системі вищої освіти.

Тема 2. Процесуальні та змістові аспекти використання компетентнісного підходу як сучасної освітньої парадигми вищої школи.

Тема 3. Професійна компетентність та педагогічна майстерність викладача вищої школи.

Висновки.

Практичне заняття 3.

Культура педагогічного спілкування та педагогічна майстерність НПП ЗВО.

Лекція 3. Специфіка процесу виховання в умовах ЗВО.

Тема 1. Сутність процесу виховання студентів, його основних парадигм, концепцій та завдань виховання в умовах закладів вищої освіти. Основні напрямки виховання.

Тема 2. Особливості сучасного здобувача вищої освіти як об'єкта і суб'єкта виховання.

Висновки

Модуль 2.

Методичні основи викладання освітніх компонентів у вищій школі

Лекція 4. Характеристика процесу викладання у вищій школі.

Тема 1. Дидактична система закладу вищої освіти.

Тема 2. Характеристика основних дидактичних систем в історії педагогіки.

Тема 3. Характеристика основних концепцій навчання у вищій школі.

Висновки

Лекція 5. Сутність методів навчання у вищій школі.

Тема 1. Сутність, функції та класифікація методів навчання у вищій школі.

Тема 2. Методичні основи підготовки та організації лекційних занять.

Висновки

Лекція 6. Форми і методи навчання у вищій школі. (4 год)

Тема 1. Методика підготовки та організації семінарських занять.

Тема 2. Методика підготовки та організації практичних занять.

Тема 3. Методика підготовки та організації лабораторних занять.

Тема 4. Форми, методи й засоби організації самостійної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Висновки

Практичне заняття 4.

Роль і місце стейкхолдерів в методичному забезпеченні освітньої програми, навчальної робочої програми.

Практичне заняття 5.

Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів.

Індивідуальне завдання – реферат. Тематика індивідуальних робіт за вибором здобувачів освіти розташована за посиланням: https://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/202588/mod_resource/content/1/тематика%20реф..pdf

Примітка. Здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії може виконувати індивідуальну роботу на самостійно обрану тему, яку він має попередньо узгодити із викладачем не пізніше ніж за місяць до її захисту.

Методи навчання

При викладанні освітньої компоненти основна увага приділяється досягненню синтезу теорії і практики, що сприяє оволодінню здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти необхідних компетентностей. Для цього використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові.

Для опанування необхідних компетенцій використовуються такі форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є лекції та практичні заняття.

Основні різновиди самостійної роботи, які запропоновані здобувачам для засвоєння навчальної дисципліни:

- 1) аналіз лекційного матеріалу;
- 2) підготовка до практичних занять;

- 3) аналіз окремих тем, що не розглядаються на лекціях;
- 4) підготовка індивідуальної роботи (реферату) за обраною темою;
- 5) опрацювання рекомендованої літератури та сучасних наукових доробок за тематикою освітньої компоненти;
- 6) проходження підсумкового тесту.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на запозичення. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання.

Методи контролю та оцінювання знань здобувачів

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Основні форми участі аспірантів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до доповідача, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі міні-рефератів у вигляді презентацій на практичних заняттях); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується аспірантами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх практичних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань аспіранта аналізують підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитися по закінченні вивчення всіх тем курсу у вигляді підсумкового тесту за посиланням: <https://org2.knuba.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=37181>.

Індивідуальне завдання підлягає захисту аспірантом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, аспіранти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 25 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Увага! Літературні джерела мають бути не старше 5 років і не мають бути опубліковані в країнах, які визнані Верховною Радою України країнами-агресорами.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь аспіранта у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за місяць до початку залікової сесії. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 2 тижні до початку сесії. Викладач має право вимагати від здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності аспірантів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою до підсумкової форми контролю – заліку.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- лекційні та практичні заняття 40% семестрової оцінки;
- індивідуальна робота 30 % семестрової оцінки;
- модульний тест 30 % семестрової оцінки.

Умови допуску до підсумкового контролю

Аспіранту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. У такому випадку він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Аспірант, який не здав та/або не захистив індивідуальне завдання, не допускається до складання заліку.

Аспірант, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен

виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Аспірант має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться до аспірантів на початку вивчення дисципліни.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання			Залік	Сума балів
Змістові модулі		Інд. робота		
1	2			
20	20	30	30	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2020 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2020 року), дотримання норм доброчесності)
добре	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2020 року), дотримання норм доброчесності)
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання заліку (30 балів)

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів	Кількість правильних відповідей	Кількість балів
0-29	0	37-38	10	44	20
30-31	2	39-40	12	45	22
32-33	4	41	14	46	24
33-34	6	42	16	47-48	26
35-36	8	43	18	49-50	30

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання представлені на сайті КНУБА, у «Положенні про критерії оцінювання знань здобувачів освіти в Київському національному університеті будівництва і архітектури», ознайомитись з якими можна за посиланням: <http://www.knuba.edu.ua/ukr/wp-content/uploads/2015/09/Положення-про-критерії-оцінювання-знань-здобувачів.pdf>

Матеріально-технічне забезпечення освітньої компоненти

РС з програмним забезпеченням для проведення лекційних та виконання практичних робіт: Microsoft Teams, Microsoft PowerPoint – візуалізація даних.

Мультимедійний проектор.

Маркерна дошка.

Мобільний екран.

Інформаційне забезпечення дисципліни

Система дистанційного навчання і контролю рівня підготовки у КНУБА організована на платформі Moodle, всі матеріали щодо вивчення дисципліни можна знайти за посиланням: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2631>

Політика курсу («правила гри»)

Курс передбачає як індивідуальну роботу зі здобувачем, так і роботу в групі.

Середовище в аудиторії (у т.ч. віртуальної) є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Освоєння освітньої компоненти передбачає обов'язкове відвідування практичних занять.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене дослідження та аналіз за рекомендованою літературою.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Якщо аспірант відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату він отримує за завдання 0 балів.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій аспірантів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Аспірант, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до відділу докторантури і аспірантури документ, який засвідчує ці причини.

Аспірант, який пропустив лекційне заняття, повинен самостійно опрацювати зміст лекції на освітньому сайті <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2631>

Аспірант, який пропустив практичне заняття, повинен самостійно підготувати матеріал за завданнями до практичного заняття та розмістити у папці «Практичні заняття» в команді «Методика викладання у вищій школі» на платформі Microsoft Teams.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Основи професійної освіти: Підручник / М.В. Руденко Р.А. Калениченко, Г.В. Капосльоз, Г.Л. Корчова. К.: ЦП Компрінт, 2018. 613 с.

Навчальні посібники:

1. Руденко М. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. / М. В. Руденко, Ю. С. Красильник, Г. Л. Корчова. Київ: КНУБА, 2022. 296 с.

2. Методика проведення навчальних занять в умовах дистанційного навчання: навч. посіб. / Ю.С. Красильник, Г.Л. Корчова, М.В. Руденко. Київ: КНУБА, 2021. 156 с.

3. Методика професійної освіти: навч. посіб. / Д.О. Чернишев, К.І. Почка, Г.Л. Корчова, Ю.С. Красильник, М.В. Руденко. Київ: ЦП «Компрінт», 2024. 224 с.

4. Педагогіка: навч. посіб. / Ю.С. Красильник, Г.Л. Корчова, М.В. Руденко. Київ: КНУБА, 2020. 164 с.

5. Руденко М.В., Мороз І.М. Комунікативні процеси у педагогічній діяльності. Креативні технології навчання: навчальний посібник / М. В. Руденко, І. М. Мороз. К.: КНУБА, 2016. 204 с.

6. Руденко М.В., Смірнов В.М.; Калениченко Р.А., Гаврилюк В.О. Психолого-педагогічне забезпечення навчально-виховного процесу: Навч. посібник / В.М. Смірнов; М.В. Руденко, Р.А. Калениченко, В.О. Гаврилюк. К.: КНУБА, 2014. 432 с.

Методичні роботи:

1. Корчова Г.Л. Методика і практика викладання фахової дисципліни: методичні вказівки до вивчення курсу / уклад. Г.Л. Корчова. – К.: КНУБА, 2017. – 52 с. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/>
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2235/>
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001>
4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 р. № 286-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-rozvitku-vishchoyi-osviti-v-ukrayini-na-20222032-roki-286->
5. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні : монографія / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), О. М. Топузов (заст. голови)]; за заг.ред. В. Г. Кременя. – Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. – 384 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/726223/1/nac%20dopovid%202021%20color%201%20%281%29.pdf>
6. Європейські стандарти та рекомендації щодо внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.enqa.eu>.
7. Сайт навчальної дисципліни. Спосіб доступу: <https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2631>
8. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ : Бібліотечно-бібліографічні ресурси : Бібліографічний моніторинг. URL: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.
9. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : Система каталогів і картотек. URL: http://www.nbuv.gov.ua/db/library_db.html.
10. Репозитарій КНУБА : <http://repository.knuba.edu.ua/>.
11. <http://library.knuba.edu.ua>
12. <http://org.knuba.edu.ua>
13. <http://org2.knuba.edu.ua>